

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – *Ponad słowami* klasa 4

Prezentowane wymagania edukacyjne są zintegrowane z planem wynikowym autorstwa Magdaleny Lotterhoff, będącym propozycją realizacji materiału zawartego w podręczniku *Ponad słowami* w klasie 4. Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

* zakres rozszerzony

	materiał obligatoryjny
	materiał fakultatywny

Numer i temat lekcji	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
	Uczeń potrafi:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
WSPÓŁCZESNOŚĆ – O EPOCE					
2. Współczesna rzeczywistość	<ul style="list-style-type: none"> określić początek epoki wskazać wydarzenia historyczne oraz inne czynniki, które ukształtowały epokę 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować najważniejsze wydarzenia w powojennej historii Polski i omówić ich wpływ na kulturę 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zjawisko globalizacji wypowiedzieć się na temat rewolucji informatycznej i jej znaczenia we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat funkcjonowania demokracji i przestrzegania praw człowieka we współczesnym świecie wypowiedzieć się na temat zjawiska wielokulturowości we współczesnym świecie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat przemian w życiu codziennym po II wojnie światowej wypowiedzieć się na temat życia codziennego w okresie PRL-u omówić wpływ przemian społecznych na kulturę światową
3. Filozofia współczesna	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze kierunki filozoficzne współczesności 	<ul style="list-style-type: none"> zreferować założenia współczesnych nurtów filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omówić relacje pomiędzy filozofią a rzeczywistością współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat współczesnych nurtów filozoficznych 	<ul style="list-style-type: none"> omówić założenia postmodernizmu
4. i 5. Sztuka współczesna	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy dominujących w epoce stylów sztuki omówić nowe formy artystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać na przykładach dominujące style sztuki współczesnej wymienić nazwiska najważniejszych twórców epoki i rozpoznać ich dzieła wskazać najważniejsze tendencje w historii kina powojennego 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejsze tendencje we współczesnej muzyce rozrywkowej i je omówić wskazać dominujące tendencje w teatrze współczesnym 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować wybrane dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejsze cechy architektury postmodernistycznej

WSPÓŁCZESNOŚĆ – TEKSTY Z EPOKI

<p>6. Wprowadzenie do literatury współczesnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienić tendencje we współczesnej literaturze światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejszych twórców literatury światowej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać najważniejsze tendencje w literaturze polskiej i omówić ich związek z wydarzeniami historycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i scharakteryzować tematy dominujące w literaturze polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybrany trend literatury światowej
<p>7. Poeta zanurzony w tradycji – liryka Stanisława Balińskiego*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wierszy <i>Romans wieczorny</i> i <i>Monument</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego w obu wierszach omówić sposób ukazania motywu natury w wierszu <i>Romans wieczorny</i> wskazać konteksty historycznoliterackie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać aluzje i nawiązania do epok i konwencji literackich porównać wiersz <i>Romans wieczorny</i> ze <i>Świtezianką</i> Adama Mickiewicza zrekonstruować program poetycki artysty w wierszu <i>Monument</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie motywów pojawiających się w wierszach omówić wykorzystanie toposu natury w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy środków językowych służących do ukazania motywu natury w różnych utworach literackich dokonać analizy muzyczności wierszy
<p>8. Nostalgia w powojennej twórczości Kazimierza Wierzyńskiego*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść wierszy <i>Zapach</i> i <i>Kufer</i> zaprezentować sytuację liryczną wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach wskazać konteksty historycznoliterackie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać obecne w wierszach elementy poezji romantycznej odnieść wymowę wiersza do doświadczeń współczesnych emigrantów 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforykę utworów zinterpretować symboliczne znaczenie strychu i kufra w wierszu <i>Kufer</i> omówić wykorzystanie toposu tułacza w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować funkcję użytych w wierszach środków językowych, w tym synestezji porównać wiersz <i>Kufer</i> z utworem Cypriana Kamila Norwida pt. <i>Moja piosnka</i> [II] zinterpretować wiersz <i>Kufer</i> jako dialog z tradycją romantyczną
<p>9. Powieść-świadek – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść poznanych fragmentów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać realia historyczne opisane w powieści wskazać cechy reportażu w powieści wskazać konteksty historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać i omówić fragmenty opisujące życie bohaterów w przestrzeni zsovietyzowanej 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować warstwę symboliczną utworu 	

<p>10. Bohaterowie i ich wybory – <i>Droga donikąd</i> Józefa Mackiewicza (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów • omówić różne spojrzenia bohaterów na nową polityczną rzeczywistość • wskazać konteksty społeczne, historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • zrekonstruować światopogląd bohaterów na podstawie ich słów i zachowań 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł powieści • zaprezentować uniwersalną wymowę powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować różne sposoby przedstawienia motywu drogi w tekstach literackich
<p>11. i 12. <i>Dżuma</i> Alberta Camusa – różne poziomy odbioru powieści (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy powieści pozwalające traktować ją jako parabolę • wskazać metaforyczne odczytania powieści • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, w oparciu o tekst, możliwość odczytania utworu jako opowieści o chorobie, wojnie, systemie totalitarnym, ogólnym problemie zła w świecie 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać koncepcję ludzkiego losu przedstawioną w <i>Dżumie</i> Alberta Camusa i <i>Procesie</i> Franza Kafki
<p>13. i 14. Bohaterowie w konfrontacji ze złem – <i>Dżuma</i> Alberta Camusa (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować życie mieszkańców Oranu przed dżumą i w trakcie epidemii 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić postawy bohaterów wobec dżumy w znaczeniu dosłownym i metaforycznym • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować historię Jeana Tarrou 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpatrzyć postawę doktora Rieux w kontekście filozofii egzystencjalnej • dokonać analizy kazań ojca Paneloux 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy etosu lekarskiego • scharakteryzować postać lekarza w wybranych utworach literackich
<p>15. <i>Dżuma</i> Alberta Camusa – kształt artystyczny utworu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różne formy narracji w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję różnych form narracyjnych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do orańczyków oraz bohaterów drugoplanowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję uniwersalizacji czasu i przestrzeni w powieści 	
<p>16. Motyw zła w literaturze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić utwory, w których pojawił się motyw zła 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu zła w opisanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby opisywania zła w utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować sposób ukazania zła w utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować sposób ukazania zła w różnych tekstach kultury
<p>17. Kreowanie świata poprzez słowo – <i>W środku życia</i> Tadeusza Różewicza*</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać odpowiednie konteksty w interpretacji kreacji podmiotu lirycznego • omówić funkcję środków językowych w 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symbolikę noża i chleba w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy sposobu funkcjonowania toposu ogrodu w kontekście innych tekstów kultury

*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.			budowaniu przesłania wiersza	• zinterpretować zakończenie wiersza	
18. Dialog z kulturą w wierszu Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną • przytoczyć kontekst mitologiczny – mit o Dedalu i Ikarze	• wskazać powiązania pomiędzy obrazem a wierszem • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście	• omówić reinterpretację mitu dokonaną przez Pietera Bruegla • omówić stosunek podmiotu lirycznego do Ikara w pierwszej i drugiej części wiersza • określić funkcję środków językowych użytych w wierszu	• zinterpretować znaczenie tytułu • omówić wykorzystanie toposu Ikara w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok	• porównać przesłanie wierszy <i>Prawa i obowiązki</i> Tadeusza Różewicza i <i>Musee des Beaux Arts</i> Wystena Hugh Audena
19. Poeta wobec braku Boga – <i>bez</i> Tadeusza Różewicza* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• przedstawić sytuację liryczną	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • wskazać nawiązania biblijne obecne w wierszu	• wskazać konteksty filozoficzne	• zinterpretować początek utworu • zinterpretować wiersz w kontekście filozofii egzystencjalnej i nietzscheańskiej tezy „Bóg umarł”	• wypowiedzieć się na temat wiersza w kontekście dialogu z tradycją biblijną
20. i 21. Współczesne piekło – <i>brama</i> Tadeusza Różewicza* i <i>Epitafium dla Włodzimierza Wysockiego</i> Jacka Kaczmarskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	• opisać przestrzeń przedstawioną w wierszu • wskazać aluzję literacką w wierszu Różewicza i piosence Kaczmarskiego • zrelacjonować treść piosenki Jacka Kaczmarskiego	• wskazać elementy groteski w wierszu Różewicza • wskazać i omówić kontekst historyczny w piosence Kaczmarskiego • wskazać środki językowe w piosence Jacka Kaczmarskiego	• określić funkcję groteski w wierszu Różewicza • określić funkcję środków językowych w piosence • omówić wykorzystanie nawiązań do <i>Boskiej komedii</i> Dantego w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok	• zinterpretować symboliczne znaczenie bramy w kontekstach: religijnym, literackim, historycznym • zinterpretować znaczenie wizji piekła przedstawionych w obu tekstach • zinterpretować zakończenie	• omówić funkcję nawiązania do <i>Hamleta</i> Williama Szekspira w wierszu Tadeusza Różewicza

				piosenki Jacka Kaczmarskiego	
<p>22. Poetycki pomnik – <i>Matka odchodzi</i> Tadeusza Różewicza*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentów • wskazać środki językowe użyte we fragmentach i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji narratora i podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w podanych fragmentach • wskazać w tekście cechy literatury funeralnej • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób opisywania matki w podanych fragmentach • omówić sposób przedstawienia emocji w podanych fragmentach • określić funkcję środków językowych użytych w podanych fragmentach • porównać język liryki z językiem prozy we fragmentach • omówić wykorzystanie toposu matki w różnych tekstach literackich na przestrzeni epok 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia samotności osoby umierającej • zinterpretować przesłanie wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy sposobu przedstawienia starości w różnych tekstach kultury
<p>23. <i>Kartoteka</i> Tadeusza Różewicza – wprowadzenie do analizy utworu (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w <i>Kartotece</i> cechy zaczerpnięte z tradycji dramaturgicznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję didaskaliów • wskazać elementy oniryczne w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję fragmentarycznej kompozycji dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób <i>Kartoteka</i> realizuje założenia teatru otwartego • wyjaśnić znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść konwencję oniryczną, zastosowaną w utworze, do innych tekstów kultury
<p>24. Wśród bohaterów <i>Kartoteki</i> (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić bohaterów pojawiających się w utworze i wyjaśnić, jaką pełnią funkcję w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację postaci • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać elementy groteski w dramacie • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych • określić funkcję chóru • określić funkcję groteski • omówić funkcję didaskaliów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację Bohatera – przedstawionego w samotności i wśród innych postaci • omówić sposób konstruowania postaci w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji fragmentów metatekstowych
<p>25. <i>Kartoteka</i> – diagnoza współczesności (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ułożyć życiorys Bohatera na podstawie informacji znajdujących się w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać doświadczenia generacyjne, które dzielą bohaterów • wskazać w tekście elementy języka propagandy 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić stosunek Bohatera do świata • omówić wpływ przeszłości na Bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat nieufności Bohatera wobec języka 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję przestrzeni scenicznej w utworze

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać konteksty historyczne, społeczne i literackie 			
<p>26. Kartoteka Tadeusza Różewicza – konteksty (lektura uzupełniająca)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić konteksty powiązane z utworem 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować wybrane konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenia wynikające z intertekstualnego odczytania utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować sposób przedstawienia podobnego motywu w <i>Kartotece</i> i przywołanych kontekstach 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać konteksty literackie z listy lektur obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego i wyjaśnić ich rolę w odczytaniu sensu utworu
<p>27. Obraz państwa totalitarnego w <i>Roku 1984</i> George’a Orwella (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść powieści • zaprezentować ministerstwa Oceanii i zakres ich działalności 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować podział społeczny Oceanii i scharakteryzować przestrzeń, w której rozgrywa się akcja antyutopii • wymienić i omówić sposoby sprawowania kontroli nad obywatelami • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę Emmanuela Goldsteina w procesie kreacji państwa totalitarnego • omówić funkcję konfliktów zbrojnych w procesie kształtowania się państwa totalitarnego • przywołać konteksty kulturowe, historyczne i społeczno-polityczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat relacji międzyludzkich w państwie totalitarnym 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść rzeczywistość przedstawioną w powieści do realiów stalinowskich
<p>28. Kondycja człowieka i człowieczeństwo w warunkach państwa totalitarnego (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Winstona i Julię 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować, na czym polega wolność według Winstona i jak postrzega ją Julia • zaprezentować, na czym polega bunt bohaterów • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny różnych sposobów postrzegania wolności przez bohaterów • omówić koncepcję człowieczeństwa na podstawie ostatniej rozmowy Winstona z O’Brienem • przywołać konteksty literackie dotyczące człowieczeństwa i wolności 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować słowa Winstona • zinterpretować zakończenie powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat człowieczeństwa w kontekście innych tekstów kultury

<p>29. Językowy obraz świata – nowomowa w <i>Roku 1984</i> Orwella (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega kontrola nad przeszłością • scharakteryzować nowomowę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega <i>dwójmyślenie</i> • wyjaśnić funkcję redukcji słownictwa w procesie indoktrynacji 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję kontroli przeszłości w państwie totalitarnym 	<ul style="list-style-type: none"> • w kontekście lektury wyjaśnić znaczenie słów Ludwiga Wittgensteina 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy przemówień autorytarnych przywódców w kontekście orwellowskiej nowomowy
<p>30. <i>Rok 1984</i> George'a Orwella – konteksty</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porównać metody przesłuchań opisane w <i>Roku 1984</i> z metodami śledczymi przedstawionymi w <i>Innym świecie</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać obrazy antyutopii w znanych sobie filmach • zaprezentować literackie obrazy władzy totalitarnej w znanych sobie tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny • omówić adaptacje książki Orwella 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować plakaty propagandowe i porównać je z obrazem świata przedstawionym przez Orwella 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać szerokie konteksty i nawiązania
<p>31. Motyw utopii w literaturze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić utwory, w których zawarty jest motyw utopii 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać i skategoryzować realizacje motywu utopii w opisanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby przedstawiania utopii w utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować sposób ukazania utopii w utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić motyw utopii pojawiający się w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
<p>32. Kto przyniesie światu moralne ocalenie? – <i>Traktat moralny</i> Czesława Miłosza (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • określić tematykę <i>Traktatu moralnego</i> • omówić kreację podmiotu lirycznego • wskazać w tekście postawę, którą zaleca poeta wobec wszelkich idei, teorii, programów • wskazać wykorzystane w utworze zabiegi retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób została przedstawiona relacja człowiek – historia • omówić zaproponowany przez podmiot liryczny sposób ocalenia moralnego • omówić funkcję zabiegów retorycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie traktatu 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić tezę o erudycyjności poezji Miłosza
<p>33. Odezwa do rządzących – <i>Który skrzywdziłeś</i> Czesława Miłosza*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • wskazać adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • przedstawić zawartą w utworze koncepcję artysty i sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję zastosowanej w utworze liryki apelu • wskazać konteksty literackie odnoszące się do roli poety w zbiorowości 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować ostatni wers utworu • zinterpretować przesłanie utworu • podjąć dyskusję na temat aktualności wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć aluzję literacką w wierszu i określić jej funkcję

<p>wskazane jako obowiązkowe.</p> <p>34. <i>Ars poetica?</i> Czesława Miłosza – dialog z tradycją*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać w tekście fragmenty mówiące o problemach związanych z aktem tworzenia dzieła literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw poety 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia artysty w wierszu • wyjaśnić, jaka, według podmiotu lirycznego, powinna być relacja między formą a treścią dzieła • scharakteryzować język wywodu poetyckiego • wskazać konteksty dotyczące ujęcia motywu <i>ars poetica</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu poety w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega aluzyjny charakter wiersza
<p>35. O społecznej i intymnej roli języka – <i>Moja wierna mowa</i> Czesława Miłosza*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw ojczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny utworu • omówić kontekst biograficzny utworu • omówić powiązania pomiędzy kontekstem biograficznym i historycznym a treścią utworu • omówić sposób przedstawienia motywu ojczyzny w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforę utworu • zinterpretować ostatnią strofę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść przesłanie wiersza do piramidy nienawiści Gordona Allporta
<p>36. Odwrócony topos raju – <i>Nad strumieniem</i> Czesława Miłosza*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw raju 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych • omówić sposób przedstawienia natury w wierszu • wyjaśnić, na czym polega paradoksalny charakter piękna • omówić odwołanie do motywu raju w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia motywu raju w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • określić relacje pomiędzy podmiotem lirycznym a światem natury • omówić sposób ukazania motywu raju w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego

			<ul style="list-style-type: none"> • wskazać konteksty literackie dotyczące kreacji świata 		
<p>37. Poetycki obraz Apokalipsy – <i>U wrót doliny</i> Zbigniewa Herberta*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • wskazać kontekst biblijny • zaprezentować różne postawy ludzkie wobec nieuniknionego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację podmiotu lirycznego • określić rodzaj stylów językowych zestawionych ze sobą w utworze • wskazać kontekst historyczny – II wojnę światową, obozy koncentracyjne • wskazać konteksty kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie czasu i przestrzeni w wierszu • omówić stosunek bohaterów wiersza do innych ludzi, zwierząt i przedmiotów • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw sądu ostatecznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy wiersza • omówić sposób przedstawienia motywu sądu ostatecznego w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy aluzji biblijnych obecnych w tekstach kultury • omówić motywy apokaliptyczne obecne w innych tekstach kultury • wypowiedzieć się na temat twórczości Zbigniewa Herberta w kontekście jego biografii • podjąć dyskusję na temat znaczenia twórczości Herberta dla rozwoju literatury polskiej
<p>38. Konfrontacja dwóch koncepcji sztuki – <i>Apollo i Marsjasz</i> Zbigniewa Herberta*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • zrelacjonować mit o Apollu i Marsjaszu • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • określić, jaką koncepcję sztuki symbolizuje Apollo, a jaką – Marsjasz • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację Apolla w wierszu Herberta • omówić sposób przedstawienia Marsjasza • omówić funkcję kontrastowego zestawienia Apolla i Marsjasza • omówić funkcję cierpienia w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować początkowe wersy utworu • zinterpretować zakończenie wiersza • wypowiedzieć się na temat dwóch koncepcji sztuki przedstawionych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat różnych koncepcji sztuki
<p>39. Dlaczego klasycy Zbigniewa Herberta* – manifest artystyczny poety</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację liryczną • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać części kompozycyjne utworu • zaprezentować kontekst historyczny wiersza • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat postawy Tukidydesa • skonfrontować ze sobą postawy Tukidydesa i współczesnych dowódców • określić artystyczne credo poety poprzez udzielenie odpowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować ostatnią strofę • podjąć dyskusję na temat roli i zadań sztuki w kontekście utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać szerokie konteksty i nawiązania

			na pytanie zawarte w tytule		
<p>*40. Refleksje na temat historii i kultury – <i>Akropol</i> Zbigniewa Herberta*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrany esej tego poety jest wskazany jako obowiązkowy.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy gatunkowe eseju w tekście • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić, opisane przez Herberta, doświadczenie podróży • wyjaśnić, na czym polegały obawy poety przed konfrontacją z Akropolem • określić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł zbioru <i>Labirynt nad morzem</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić refleksje poety na temat współczesnego oglądu sztuki greckiej
<p>41. O postawie wyprostowanej – <i>Przesłanie Pana Cogito</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • określić sytuację liryczną w wierszu • wskazać adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać konteksty filozoficzne w odniesieniu do kreacji podmiotu lirycznego • na podstawie wiersza stworzyć kodeks moralny <i>człowieka wyprostowanego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję wykorzystanych w wierszu kontekstów kulturowych • określić funkcję wykorzystanych w wierszu środków językowych • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw mędrca 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforę wiersza • omówić sposób przedstawienia motywu mędrca w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć aluzje biblijne i odczytać ich metaforyczne znaczenie • zinterpretować wiersz, uwzględniając konteksty historyczny i polityczny • scharakteryzować Pana Cogito jako dziedzica kultury europejskiej
<p>42. Poeta w czasie wojennym – <i>Raport z oblężonego miasta</i> Zbigniewa Herberta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację podmiotu lirycznego • odnieść treść wiersza do tytułowej formy raportu • wskazać konteksty historyczne w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację egzystencjalną człowieka żyjącego w oblężonym mieście • omówić sposób przedstawienia kronikarza w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa • omówić funkcję kontekstów historycznych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforę oblężenia w kontekście innych utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposób przedstawienia oblężenia w wierszu Herberta i <i>Dżumie</i> Alberta Camusa, uwzględniając konteksty filozoficzne
<p>43. Poetycka pokuta – <i>Rehabilitacja</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego, uwzględniając kontekst biograficzny • rozpoznać i wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić topos błazna w odniesieniu do wcześniej poznanych lektur • określić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wiersz w kontekście historycznym i w odniesieniu do prawd uniwersalnych • zinterpretować zakończenie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować utwory, w których pojawia się aluzja do <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • omówić sposoby funkcjonowania motywów zaczerpniętych z

wskazane jako obowiązkowe.					<i>Hamleta</i> Williama Szekspira w różnych utworach literackich
<p>44. Człowiek wobec natury – <i>Rozmowa z kamieniem</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy charakterystyczne dla twórczości Wisławy Szymborskiej zrelacjonować treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję wiersza wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> omówić specyfikę twórczości Wisławy Szymborskiej omówić funkcję powtórzeń wypowiedzieć się na temat wyłaniającego się z utworu obrazu człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować sformułowane przez kamień argumenty podjąć dyskusję na temat zawartej w wierszu koncepcji człowieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść treść wiersza do szerokich kontekstów kulturowych
<p>45. Poetycki akt kreacji – <i>Radość pisania</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> opisać świat wykreowany przez poetkę 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kreację podmiotu lirycznego wskazać środki językowe służące do wykreowania efektu plastyczności i zmysłowości 	<ul style="list-style-type: none"> porównać zaprezentowany w wierszu świat poetycki ze światem realnym omówić motyw poety kreatora w odniesieniu do wiersza i innych utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforykę wiersza zinterpretować tytuł utworu zinterpretować puentę utworu 	
<p>46. Filozoficzny namysł nad człowiekiem – <i>Monolog dla Kasandry</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować sytuację liryczną wskazać fragmenty nawiązujące do mitologicznego źródła 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w odniesieniu do kontekstu mitologicznego omówić kompozycję wiersza zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Kasandry wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować i zinterpretować wnioski Kasandry na temat jej postawy odnieść przesłanie wiersza do kontekstów filozoficznych omówić funkcję środków językowych użytych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować obecne w utworze przeciwstawienie <i>ja – oni</i> przeanalizować stosunek Kasandry do umiejętności jasnowidzenia zinterpretować zakończenie wiersza omówić sposób przedstawienia motywu Kasandry w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat roli proroka społeczeństwie, odnosząc się do fragmentów eseju Jerzego Stempowskiego <i>Esej dla Kasandry</i>

<p>47. Namysł nad sztuką zideologizowaną – <i>Miniatura średniowieczna</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację liryczną w wierszu • wskazać elementy opisanej w wierszu feudalnej rzeczywistości • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć w wierszu zarzuty wobec sztuki podporządkowanej konkretnej wizji świata • wskazać konteksty kulturowe i historyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję idealizacji świata • omówić funkcję użytych w tekście środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować uniwersalną wymowę wiersza • odnieść problematykę wiersza do znanych sobie kontekstów literackich i kulturowych • podjąć dyskusję na temat zasadności istnienia sztuki zideologizowanej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat innych przykładów ekfrazy
<p>48. Życie jako przedstawienie – <i>Życie na poczekaui</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną wiersza • wskazać sformułowania związane z teatrem 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat zapisanej w utworze wizji roli człowieka w świecie • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>theatrum mundi</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję odwołań do teatru w wierszu • zinterpretować zakończenie wiersza • omówić sposób przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia toposu <i>theatrum mundi</i> w różnych utworach literackich z zakresu programu rozszerzonego
<p>49. Namysł nad fenomenem zła – <i>Nienawiść</i> Wisławy Szymborskiej*</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać przedstawione w wierszu przyczyny istnienia nienawiści i skutki jej działań 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki językowe użyte w tekście • scharakteryzować tytułową nienawiść • wskazać konteksty historyczne i społeczne, które łączą się z problematyką utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych • odnieść problematykę wiersza do zakończenia <i>Dżumy</i> Alberta Camusa • omówić funkcję zastosowanej w wierszu ironii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforę wiersza • sformułować uniwersalne przesłanie wiersza • zinterpretować zakończenie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość Wisławy Szymborskiej
<p>50. Kochankowie jako motyw literacki – *** [<i>Jestem Julią...</i>]</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przeżywania miłości przez podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie specyficznej kompozycji wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu kochanków w lekturach

<p>Haliny Poświatowskiej*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać utwory, w których pojawia się motyw kochanków 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób mówienia o miłości – w kontekście biologicznym i kulturowym • omówić tragizm podmiotu lirycznego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw kochanków 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu kochanków w różnych utworach literackich 	<p>obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego</p>
<p>51. Śmierć i miłość w wierszu ***[<i>Zawsze kiedy chcę żyć krzyczę...</i>]Haliny Poświatowskiej*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną w wierszu • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w kontekście biograficznym • zaprezentować concept, na podstawie którego poeta konstruuje swój wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywów miłości i śmierci w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos <i>vanitas</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować użytą w wierszu grę słów • zinterpretować puentę utworu • omówić sposób przedstawienia toposu <i>vanitas</i> w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania toposu <i>vanitas</i> w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
<p>52. Piosenka o ludzkim losie – <i>Niech żyje bal</i> Agnieszki Osieckiej*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane piosenki tej poetki są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną w piosence • wskazać adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wypowiedzieć się na temat relacji podmiotu lirycznego z adresatem lirycznym • wskazać konteksty obyczajowe z czasów PRL-u 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia życia i śmierci w utworze • omówić znaczenie motywu <i>danse macabre</i> w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy stylistyki tekstu i określić jej funkcje • wskazać kontekst filozoficzny – epikureizm 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść przesłanie wiersza do obrazu Edvarda Muncha <i>Taniec życia</i>
<p>53. Estetyka kiczu i przestrzeń sacrum w <i>Karuzeli z madonnami</i> Mirona Białoszewskiego*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną przedstawioną w wierszu • określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować kolorystykę zawartą w wierszu • wskazać fragmenty, w których język literacki łączy się z językiem potocznym • wskazać w wierszu fragmenty charakterystyczne dla poezji lingwistycznej • wyjaśnić, kim są madonny w wierszu Białoszewskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia ruchu karuzeli w utworze • omówić funkcję kolorystyki zawartej w wierszu • wyjaśnić, w jaki sposób został w wierszu osiągnięty efekt melodyjności 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć motyw karuzeli w innych utworach literackich i omówić sposób jego wykorzystania • omówić sposób przedstawienia motywu Madonny w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy turpistyczne w twórczości Mirona Białoszewskiego i określić ich funkcję

wskazane jako obowiązkowe.		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać konteksty literackie, kulturowe i religijne w wierszu • wskazać utwory, w których pojawia się motyw Madonny 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję łączenia języka literackiego z potocznym • omówić funkcję kontekstów literackich, kulturowych i religijnych w wierszu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw Madonny 		
54. Sakralizacja codzienności – <i>Podlogo błogosław</i> Mirona Białoszewskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wierszu zwroty należące do sfery sacrum i profanum • wskazać adresata wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać parafrazy i motywy biblijne w wierszu • wskazać konteksty kulturowe i religijne • wskazać utwory, w których pojawia się motyw codzienności 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję parafraz i motywów biblijnych w wierszu • omówić warstwę brzmieniową wiersza • wyjaśnić, na czym polega poetycka deklaracja Białoszewskiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw codzienności 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie fragmentów tekstów zamieszczonych w podręczniku wypowiedzieć się na temat symbolicznej funkcji przedmiotów codziennego użytku • omówić sposób przedstawienia motywu codzienności w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu codzienności w lekturach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
55. <i>namuzowywanie</i> – deklaracja poetycka Mirona Białoszewskiego* *W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie neologizmów użytych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wiersza sformułować prośbę, z jaką podmiot liryczny zwraca się do muzy • dokonać analizy słowotwórczej neologizmów, utworzonych przez Białoszewskiego • wskazać konteksty literackie odnoszące się do wykorzystania motywu muzy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega lingwistyczny charakter wiersza • wskazać związek pomiędzy budową neologizmów a problematyką wiersza • wyjaśnić, z czego wynika żartobliwy charakter wiersza <i>namuzowywanie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować motyw muzy użyty w wierszu i w kontekście mitologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat zmagania poetów z materią słowa, przywołując szerokie konteksty i nawiązania
56. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetworzyć informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę z tezami postawionymi przez autorów

<p>57. i 58. Temat śmierci w poezji Jarosława Marka Rymkiewicza* (<i>Na ciało moje gdy umiera, Moje dzieło pośmiertne, Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i>)</p> <p>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować sytuację liryczną ukazaną w wierszach • określić gatunek literacki utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego w wierszach • wskazać elementy naturalizmu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać słowa klucze w każdym z omawianych wierszy • wskazać cechy gatunkowe sonetu w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • wskazać konteksty historycznoliterackie, literackie i kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać nawiązania do poezji barokowej w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić sposób wykorzystania toposów <i>vanitas</i> i <i>memento mori</i> w wierszu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • odnieść przesłanie wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> do toposu <i>exegi monumentum</i> • omówić groteskowy charakter utworu <i>Na ciało moje gdy umiera</i> • omówić znaczenie słów kluczy i symboli w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i> • omówić relację człowieka ze światem natury w wierszu <i>Ogród w Milanówku – poezja brzóz i kotów</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforykę w omawianych utworach • wskazać inne utwory literackie o charakterze autotematycznym i omówić je w kontekście wiersza <i>Moje dzieło pośmiertne</i> • omówić symbolikę trumny w wierszu <i>Moje dzieło pośmiertne</i> • omówić topos ogrodu w wierszu Rymkiewicza i w innych, znanych sobie, tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić neoklasycystyczny charakter twórczości Rymkiewicza • omówić topos idylli w kontekście eseju Jarosława Marka Rymkiewicza
<p>59. Interpretacja tekstu – ćwiczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst, wykorzystując szerokie konteksty
<p>*60. <i>Współczucie</i> Sławomira Mrożka* – mechanizmy działania ludzkiej psychiki</p> <p>*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać elementy ironii i groteski w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję ironii i groteski w utworze • wskazać nawiązania do egzystencjalizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować puentę opowiadania • omówić obraz ludzkiej natury, który wyłania się z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę z przesłaniem utworu

<p>*61. Realne i metaforyczne więzienie w opowiadaniu <i>Mój przyjaciel nieznamy</i> Sławomira Mrożka*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane opowiadania tego twórcy są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować narratora • określić problematykę opowiadania • wskazać środki językowe użyte w tekście • wskazać ironię • wskazać konteksty społeczno-polityczne i kulturowe 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję środków językowych • omówić funkcję zacytowanego fragmentu <i>Hamleta</i> Williama Szekspira • wypowiedzieć się na temat postawy moralnej narratora • określić funkcję ironii w tekście • omówić symboliczne znaczenie gołębia 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie utworu • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować utwór w kontekście państwa totalitarnego • odnieść symboliczne znaczenie gołębia do problematyki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić różne sposoby ukazania motywu szatana w różnych tekstach kultury
<p>62. i 63. Dramat o rodzinie i społeczeństwie – <i>Tango</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisać przestrzeń sceniczną • zrelacjonować treść dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów dramatu • zaprezentować bohaterów dramatu jako reprezentantów grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega odwrócenie ról w świecie <i>Tanga</i> • omówić wyłaniający się z dramatu obraz rodziny i stosunków międzyludzkich • omówić relacje pomiędzy członkami rodziny a Edkiem w kontekście problematyki społecznej • omówić postawy poszczególnych członków rodziny jako reprezentantów różnych postaw społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować utwór jako dramat rodzinny • zinterpretować zakończenie utworu jako parabolę polityczną • zinterpretować tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy teatru absurdu w dziele Sławomira Mrożka
<p>64. Obraz buntu w <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcie buntu • wymienić cechy bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Artura • wskazać cechy bohatera romantycznego w Arturze • wskazać cechy stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • wskazać elementy groteskowe w utworze • wskazać konteksty literacki i historycznoliteracki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny niezgody Artura na zastaną rzeczywistość • omówić funkcję narzuconego przez Artura ceremoniału • porównać wypowiedzi Artura do monologów Konrada, wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy nimi • omówić funkcję groteski w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić tragizm Artura • omówić sposób przedstawienia motywu buntu w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić parodię stylu romantycznego w wypowiedziach Artura • omówić sposób ukazania buntu w tekstach literackich obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego

			<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw buntu 		
<p>65. Wokół <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić trzy tańce opisane w: <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza, <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego i <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać trzy tańce przedstawione w różnych tekstach literackich: <i>Panu Tadeuszu</i> Adama Mickiewicza, <i>Weselu</i> Stanisława Wyspiańskiego i <i>Tangu</i> Sławomira Mrożka 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić portrety polskiej inteligencji w różnych tekstach kultury • porównać sposoby ukazania konfliktów społecznych w różnych tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować plakat Andrzeja Pągowskiego • wypowiedzieć się na temat trudnych wyborów młodego bohatera w różnych tekstach literackich i filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposoby ukazania domów mieszczańskich w różnych tekstach literackich
<p>66. <i>Wypełnić czytelnym pismem, Tłum, który tłum i tłumaczy</i> Stanisława Barańczaka* – gry językowe poety</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić wyrażenia, zwroty i formy językowe charakterystyczne dla języka urzędowego oraz sformułowania charakterystyczne dla stylu poetyckiego w <i>Wypełnić czytelnym pismem</i> • wskazać wyrazy i sformułowania charakteryzujące tłum w wierszu <i>Tłum, który tłum i tłumaczy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określić problematykę utworów • wypowiedzieć się na temat sposobu traktowania człowieka w państwie totalitarnym w kontekście wierszy • wskazać paradoks w wierszu <i>Tłum, który tłum i tłumaczy</i> • wskazać elementy poetyki lingwistycznej w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję niejednorodności stylistycznej wiersza • odnieść treść wierszy do kontekstu historycznego – rzeczywistości PRL-u • wyjaśnić funkcję paradoksu w wierszu <i>Tłum, który tłum i tłumaczy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenia utworów • podjąć dyskusję na temat uniwersalności omawianych wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat strategii parodystycznych w wierszu <i>Wypełnić czytelnym pismem</i>
<p>67. i 68. Skargi do Pana Boga – <i>Drogi kąciku porad i Widokówka z tego świata</i> Stanisława Barańczaka*</p> <p><i>*W podstawie programowej wybrane wiersze tego poety są wskazane jako obowiązkowe.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść wierszy • wskazać adresatów lirycznych wierszy 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach • omówić kompozycję utworów • określić problematykę utworów • wskazać teksty literackie, w których pojawia się motyw rozmowy człowieka z Bogiem 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia świata i człowieka w wierszach • omówić różne postawy bohaterów literackich wobec Boga 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować stronę graficzną wiersza <i>Drogi kąciku porad</i> • zinterpretować zakończenia utworów • zinterpretować tytuł wiersza <i>Widokówka z tego świata</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu teodycei w wierszach Barańczaka i innych tekstach kultury

<p>69. Interpretacja tekstu – ćwiczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytać wskazówki dotyczące interpretacji tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tekst według podanych wskazówek 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czym są konteksty: literacki, historyczny, biograficzny, historycznoliteracki, kulturowy, religijny, biblijny, filozoficzny, egzystencjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rolę kontekstów w odczytaniu sensu utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zinterpretować tekst, wykorzystując szerokie konteksty
<p>*70. Prawda i kreacja w opowiadaniu Jorge Luisa Borgesa <i>Zwierciadło i maska</i></p> <p><i>*Podstawa programowa wskazuje dowolne wybrane opowiadanie tego autora jako pozycję obowiązkową.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaje narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać problematykę opowiadania • wskazać odniesienia intertekstualne • wskazać wykorzystane w utworze konwencje 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i zinterpretować symbole pojawiające się w opowiadaniu • omówić cechy trzech wersji utworu i zinterpretować wywołane przez nie reakcje • określić funkcję odniesień intertekstualnych 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować zakończenie opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wartości odniesień intertekstualnych w literaturze
<p>*71. Rozważania o totalitaryzmie – <i>Natura i obłąd</i> Zygmunta Kubiaka*</p> <p><i>*Podstawa programowa wskazuje dowolny wybrany esej tego autora jako pozycję obowiązkową.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść eseju • zaprezentować problematykę poszczególnych części eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kompozycję tekstu • zaprezentować ideał nowego człowieka w państwie totalitarnym • zaprezentować mechanizm kształtowania się <i>postawy totalistycznej</i> • wskazać cechy gatunkowe eseju 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję nawiązań kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w czym przejawia się ekspresja językowa autora i określić jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat obowiązków ludzkości względem przyszłych pokoleń
<p>*72. Straszny i śmieszny obraz PRL-u. <i>Mala apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść utworu • omówić świat przedstawiony w powieści • opisać przedstawioną w utworze rzeczywistość PRL-u 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać elementy autobiograficzne w utworze • scharakteryzować bohaterów pod kątem ich postaw i stosunku do ustroju 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji nieokreślonego czasu i przestrzeni w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić symbolikę przestrzeni w powieści 	
<p>*73. i 74. Wędrowka w poszukiwaniu odpowiedzi – <i>Mala</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować etapy wędrowki bohatera-narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohatera-narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić motywy działania bohatera • wskazać konteksty biblijne i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symbolicznego znaczenia wędrowki bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli <i>paradygmatu polskiej kultury tyrzejskiej</i> w powieści

<i>apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego (lektura obowiązkowa)		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać toposy i motywy literackie wykorzystane w kreacji przestrzeni • wskazać elementy katastroficzne w powieści 		<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie tytułu 	
*75. <i>Mała apokalipsa</i> Tadeusza Konwickiego w dialogu z tekstami kultury	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać utwory, w których pojawiają się podobne wątki i motywy 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować różne ujęcia motywu samobójstwa w tekstach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób ukazania motywu miłości w rzeczywistości państwa totalitarnego w <i>Małej Apokalipsie</i> i <i>Mistrzu i Małgorzacie</i> Bułhakowa oraz w innych tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz i funkcję przestrzeni w powieści Konwickiego i <i>Procesie</i> Franza Kafki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić, jaką funkcję pełni szpital psychiatryczny w powieściach <i>Mała Apokalipsa</i> oraz <i>Mistrz i Małgorzata</i>
*76. Krytyczne czytanie tekstu – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przetworzyć informacje zawarte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać główny problem w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty potwierdzające stanowisko autorki • przedstawić i uzasadnić własne sądy 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć polemikę z tezą artykułu
77. Realizm i symbolika stanu wojennego – <i>Raport o stanie wojennym</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat narracji • omówić kreację postaci • wymienić, jakie środki językowe zostały użyte w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy symboliczne i omówić ich znaczenie • omówić funkcję środków językowych • omówić sposób realizacji założeń małego realizmu w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł opowiadania • zinterpretować znaczenia niedosłowne w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symboliczne znaczenie zdjęcia Chrisa Niedenthala • omówić sposób przedstawienia stanu wojennego w innych tekstach kultury
78. Edek w nowej rzeczywistości – <i>Góra Edek</i> Marka Nowakowskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • scharakteryzować bohaterów opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację bohaterów • wypowiedzieć się na temat narracji • wskazać konteksty społeczno-obyczajowy i literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję nawiązań do <i>Tanga</i> Sławomira Mrożka • omówić kontekst społeczno-obyczajowy lat 90. XX wieku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić symboliczny sens sceny na parkingu • zinterpretować tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia rzeczywistości Polski w pierwszych latach po transformacji, wykorzystując inne teksty kultury
79. Liryczno-nostalgiczna prawda o czasach PRL-u. <i>Już czas na sen</i> Jeremiego Przybory*	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść piosenki • wymienić, czego brakuje obywatelom ojczyzny, do której 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wyłaniający się w utworu obraz mężczyzny i kobiety 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować wyłaniający się w utworu obraz Polski lat 60. XX wieku • omówić funkcję użytych w piosence środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • przeanalizować język utworu • zinterpretować sensory niedosłowne piosenki 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności utworu

*W podstawie programowej wybrane teksty Kabaretu Starszych Panów są wskazane jako obowiązkowe.	zwraca się podmiot liryczny				
80. Poezja stanu wojennego* *W podstawie programowej wybrane utwory okresu stanu wojennego są wskazane jako obowiązkowe	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować kontekst historyczny utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotów lirycznych w wierszach • wskazać środki językowe w wierszach • wskazać konteksty interpretacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować tezy interpretacyjne • omówić funkcję środków językowych w wierszach • omówić zapisany w utworach sposób postrzegania stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuły wierszy • porównać utwory pod kątem ukazania tematu stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli artysty
81. Między codziennością a polityką – <i>Jeszcze w zielone gramy</i> Wojciecha Młynarskiego* *W podstawie programowej obowiązkową pozycją są wybrane piosenki powojenne, w tym dowolna Wojciecha Młynarskiego.	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść piosenki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kreacji podmiotu lirycznego • wskazać środki językowe użyte w tekście • przywołać kontekst mitologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję kontekstu mitologicznego • wskazać w tekście piosenki symbole i omówić ich znaczenie oraz funkcję, jaką pełnią w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat powojennych piosenek literackich
* 82. i 83. <i>Wieża</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego – studium samotności (lektura uzupełniająca)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • wskazać plany czasowe w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji opowiadania • omówić kompozycję utworu • zaprezentować utwory, w których pojawia się motyw samotności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat drogi Lebbrosa do zaakceptowania swojej samotności • omówić kompozycyjną funkcję motywu pielgrzyma świętokrzyskiego • wypowiedzieć się na temat parabolicznej wymowy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować symboliczne znaczenie wieży • porównać stosunek do samotności bohaterów opowiadania – Lebbrosa i nauczyciela z Turynu • zinterpretować znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu samotności w różnych tekstach kultury

<p>*84. i 85. Rozważania o cierpieniu w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> Gustawa Herlinga-Grudzińskiego*</p> <p><i>*W podstawie programowej należy omówić wybrany esej wskazanych autorów, w tym Gustawa Herlinga-Grudzińskiego.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wymienić utwory, w których pojawia się motyw cierpienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat struktury eseju • wskazać cechy gatunkowe eseju • wskazać analogie literackie, kulturowe i filozoficzne, które stały się osią tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób interpretacji tekstów literackich i filozoficznych w <i>Dzienniku pisanym nocą</i> • omówić funkcję kompozycyjną przedostatniego akapitu fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia motywu cierpienia w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli cierpienia w ludzkim życiu
<p>*86., 87. i 88. W poszukiwaniu bliskości drugiego człowieka – <i>Antygona w Nowym Jorku</i> Janusza Głowackiego</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść dramatu • zaprezentować miejsce akcji dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohaterów dramatu w kontekście losu emigranta i kryzysu bezdomności • omówić relacje pomiędzy bohaterami • wskazać utwory, w których pojawia się motyw domu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję przestrzeni w dramacie • omówić rolę Policjanta • wskazać elementy tragiczne i komiczne w dramacie i określić ich funkcję • wypowiedzieć się na temat funkcji czekania w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać <i>Antygonę w Nowym Jorku</i> i <i>Antygonę</i> Sofoklesa • wypowiedzieć się na temat fatum w obu dramatach • zinterpretować ostatnie słowa Policjanta 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję aluzji literackiej w dramacie • omówić sposób przedstawienia motywu domu w różnych tekstach kultury, uwzględniając szerokie konteksty
<p>89. i 90. Tęsknota za mitem – <i>Madame</i> Antoniego Libery</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść powieści • określić świat przedstawiony powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • scharakteryzować Madame • określić kompozycję powieści i omówić jej funkcję • wskazać kontekst historyczno-obyczajowy w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symbolicznego charakteru postaci Madame • omówić proces mitologizacji pozyskanych informacji na temat Madame • zaprezentować obraz szkoły i wypowiedzieć się na temat jego realistycznego charakteru • omówić funkcję kontekstów wykorzystanych w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować scenę pożegnania ucznia z nauczycielką • wypowiedzieć się na temat potrzeby mityzacji rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić procesy mitologizacji i demitologizacji w powieści
<p>91. i 92. <i>Madame</i> – wśród znaków kultury</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić etapy dojrzewania bohatera • wymienić cechy powieści inicjacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy powieści inicjacyjnej w utworze • wskazać utwory, w których pojawia się motyw młodości 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia relacji uczeń – nauczyciel w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji pamięci w przedstawianiu przeszłości, odwołując 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia młodości w utworach

			<p>Libery i innych tekstach kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci tajemniczej kobiety w <i>Madame</i> i innych tekstach kultury omówić sposób przedstawienia młodości w powieści 	<p>się do <i>Madame</i> i innych tekstów literackich</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia motywu młodości w różnych utworach literackich 	<p>obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego</p>
<p>93. Na granicy światów – <i>Tren</i> Wojciecha Wencła*</p> <p>*W podstawie programowej jako obligatoryjny został wskazany wybrany utwór Wojciecha Wencła.</p>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację liryczną wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> określić rodzaj liryki wypowiedzieć się na temat kompozycji wiersza wskazać cechy trenu w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować tezę interpretacyjną omówić funkcję środków językowych określić, czy w utworze obecny jest motyw <i>ars moriendi</i> i uzasadnić swoją odpowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metaforę utworu wskazać różne interpretacje ostatniego wersu 	<ul style="list-style-type: none"> przywołać szerokie konteksty i nawiązania w interpretacji wiersza
<p>94. i 95. Przestrzeń i tajemnica w <i>Katedrze</i> Jacka Dukaja (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść opowiadania określić narrację w utworze wymienić cechy gatunku science fiction 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować język opowiadania zaprezentować bohaterów opowiadania i omówić ich postawy wobec Katedry wskazać cechy gatunku science fiction w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję odniesień kulturowych wypowiedzieć się na temat sposobu reinterpretacji motywu katedry w opowiadaniu porównać opowiadanie Jacka Dukaja i film Tomasza Bagińskiego pod tym samym tytułem 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat uniwersalnego charakteru opowiadania omówić sposób wykorzystania motywu katedry w opowiadaniu i wierszu Juliana Przybosa <i>Notre-Dame</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie i sposób funkcjonowania motywu katedry w różnych tekstach kultury
<p>96. i 97. Beskidzki realizm magiczny – <i>Miejsce</i> Andrzeja Stasiuka (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść opowiadania określić rodzaj narracji w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat narratora zaprezentować różne płaszczyzny czasowe przedstawione w opowiadaniu wskazać w tekście środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję przedstawienia różnych perspektyw czasowych w utworze wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania przestrzeni w opowiadaniu omówić rolę natury w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł utworu wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia motywu przemijania w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić podjętą w opowiadaniu próbę ocalenia przeszłości, przywołując szerokie konteksty kulturowe

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy realizmu magicznego w utworze • wskazać konteksty potrzebne do interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję środków językowych użytych w tekście • omówić funkcję kontekstów przywołanych w utworze 		
98. i 99. Samotność i wyobcowanie – <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> Olgi Tokarczuk (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść opowiadania • określić narrację w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony, uwzględniając kontekst historyczny • wypowiedzieć się na temat kreacji tytułowego bohatera • wskazać konteksty historyczne i literackie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać symbole występujące w opowiadaniu i omówić ich funkcję • omówić przyczyny zagubienia bohatera w Warszawie • omówić funkcję kontekstu literackiego • zaprezentować utwory, w których pojawia się topos labiryntu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić symboliczne znaczenie toposu labiryntu w opowiadaniu • zinterpretować zakończenie utworu • omówić sposób przedstawienia toposu labiryntu w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kreację przestrzeni w różnych tekstach kultury • wskazać aluzję literacką w opowiadaniu i określić jej funkcję
100. i 101. Spotkanie z innością – <i>Podróże z Herodotem</i> Ryszarda Kapuścińskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść fragmentu • wskazać różnice kulturowe pomiędzy reporterem a spotkanymi ludźmi 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować zdanie Kapuścińskiego na temat istoty zawodu reportera • scharakteryzować język, którym posługuje się autor 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję <i>Dziejów</i> Herodota w reportażu Kapuścińskiego • omówić sposób przedstawienia inności przez Kapuścińskiego • omówić funkcję fragmentów autobiograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat znaczeń wędrówki w różnych epokach • omówić ujęcia motywu podróży w różnych utworach literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat funkcji stylu synkretycznego • omówić różne ujęcia motywu podróży w tekstach obowiązkowych dla zakresu rozszerzonego
WSPÓŁCZESNOŚĆ – KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE					
102. i 103. Komunikacja internetowa i styl wypowiedzi internetowych	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy komunikacji internetowej • wymienić kanały komunikacji internetowej • wymienić charakterystyczne cechy języka wypowiedzi internetowej • wymienić zasady netykiety 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat specyfiki hipertekstu • wskazać zagrożenia związane z komunikowaniem się w internecie • ocenić wypowiedzi internetowe pod względem zgodności z netykieta 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić konsekwencje posługiwania się hipertekstem w procesie komunikacyjnym • omówić specyfikę elementów wypowiedzi internetowej oraz wpływ na komunikację elementów wypowiedzi internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować wypowiedzi internetowe pod kątem użytych środków • podać przykłady wtórnej oralności i ocenić to zjawisko 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli skrótów i akronimów w komunikacji internetowej

<p>104. i 105. Od informacji do dezinformacji, od prawdy do postprawdy – manipulacja w mediach i polityce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • definiować zjawisko dezinformacji • wymienić skutki postprawdy • wymienić zagrożenia, wynikające z tkwienia w bańce informacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję fake newsów w procesie dezinformacji • wskazać różnice pomiędzy dezinformacją a kłamstwem • wskazać możliwości wykorzystania postprawdy • zaprezentować mechanizm wiralności • rozpoznać fake newsy 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować strategię odróżniania fake newsów od rzetelnych informacji • wyjaśnić, na czym polega nierzetelność wskazanych wypowiedzi • wyjaśnić, w jaki sposób dezinformacja, postprawda, bańka informacyjna i wiralność przyczyniają się do manipulowania informacją i opinią publiczną 	<ul style="list-style-type: none"> • zaprezentować zagrożenia, wynikające z wiralności • rozpoznać manipulację medialną w podanym przykładzie i wyjaśnić jej mechanizm 	
<p>106. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się nowo poznaną terminologią 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań 	<ul style="list-style-type: none"> • poszerzać swoją świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	
<p>*107. Znaczenie etymologiczne a znaczenie realne wyrazu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym wyrazu • wymienić rodzaje zmian w znaczeniach wyrazów, jakie zaszły w polszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady różnic pomiędzy znaczeniem etymologicznym a realnym 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić zjawisko etymologii ludowej • na podstawie definicji etymologicznych wyjaśnić, na czym polegały zmiany znaczenia podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • ustalić znaczenie etymologiczne i realne podanych wyrazów • ustalić znaczenie etymologiczne wyrazu na podstawie jego budowy 	
WSPÓŁCZESNOŚĆ – TWORZENIE WYPOWIEDZI Z ELEMENTAMI RETORYKI					
<p>108. i 109. Reklama w wymiarze pragmatycznym i etycznym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określić cel reklamy i wymienić jej formy • wymienić techniki perswazyjne, 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać charakterystyczne cechy języka reklamy • zaprezentować techniki tworzenia sloganów 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać techniki perswazyjne w reklamie • zaprezentować i omówić obraz świata, przedstawiony w reklamie 	<ul style="list-style-type: none"> • analizować język wybranych reklam • tworzy slogan reklamowy 	

	stosowane w reklamie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać argumenty retoryczne, stosowane w tekście reklamowym wskazać techniki manipulacyjne, stosowane w reklamie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać manipulację w tekstach reklamowych rozpoznać ukryte treści reklamowe 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat etycznego wymiary reklamy 	
110. Nowomowa	<ul style="list-style-type: none"> definiuje nowomowę wymienić podstawowe właściwości nowomowy wymienić zabiegi językowe, występujące w nowomowie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać literackie pochodzenie terminu wskazać właściwości nowomowy w podanych tekstach rozpoznać językowe cechy nowomowy w podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polegają językowe cechy nowomowy w podanych przykładach omówić funkcję sloganów w podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić, że podany tekst został napisany językiem nowomowy 	
111. Kompetencje językowe i komunikacyjne – ćwiczenia	<ul style="list-style-type: none"> posługiwać się nowo poznaną terminologią 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać teorię do rozwiązywania zadań 	<ul style="list-style-type: none"> poszerzać swoją świadomość językową 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystywać wiedzę językową 	
*112. Esej	<ul style="list-style-type: none"> definiować esej wymienić najważniejsze cechy eseju 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy charakterystyczne języka eseju 	<ul style="list-style-type: none"> omówić założenia kompozycyjne eseju przygotować materiały do napisania eseju 	<ul style="list-style-type: none"> analizować problematykę podanego eseju analizować język podanego eseju 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć, poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym, esej
*113. Reportaż	<ul style="list-style-type: none"> definiować reportaż wymienić najważniejsze cechy reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać cechy reportażu w podanych przykładach wymienić i omówić odmiany reportażu rozpoznać odmiany reportażu zaprezentować założeniakompozycyjne reportażu rozpoznać cechy językowe reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić cele i funkcje reportażu omówić strukturę wskazanego reportażu zgromadzić materiały do napisania reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> przeanalizować kompozycję wskazanych reportaży przeanalizować język podanego reportażu 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć poprawny pod względem językowym i kompozycyjnym reportaż
POWTÓRZENIE I PODSUMOWANIE WSZYSTKICH EPOK					

114. Powtórzenie do matury – antyk	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
115. Powtórzenie do matury – Biblia	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
116. Powtórzenie do matury – średniowiecze	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
117. Powtórzenie do matury – renesans	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
118. Powtórzenie do matury – barok	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze

				<ul style="list-style-type: none"> • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	
119. Powtórzenie do matury – oświecenie	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
120. Powtórzenie do matury – romantyzm	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
121. Powtórzenie do matury – pozytywizm	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
122. Powtórzenie do matury – Młoda Polska	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
123. Powtórzenie do matury – dwudziestolecie międzywojenne	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty

				<ul style="list-style-type: none"> • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
124. Powtórzenie do matury – wojna i okupacja	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze
125., 126. i 127. Powtórzenie do matury – współczesność	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zinterpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać bogate konteksty • sformułować i rozwiązać problemy badawcze

Autorka: Magdalena Lotterhoff